

22.6.2020

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaeiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Muonion kunnanhallitus antoi 8.6.2020 § 136 seuraavan lausunnon:

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen. On tärkeää, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon ja saavuttaa riittävän osaamisen. Tämä edellyttää luonnollisesti perusopetuksen ja sen rakenteiden kehittämistä, koulutusjatkumoa on vahvistettava. Kuten myös Kuntaliitto lausuu 28.5.2020 hallituksen esitysluonnoksesta, perusopetuksessa syntyneitä osaamisen vajetta tai haasteita hyvinvoinnissa ei ratkaista vain laajentamalla oppivelvollisuutta. Jotta jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaisi toisen asteen tutkinnon tarvitaan kohdennettujen tukitoimen ja rahoitustason kohottamisen lisäksi kokonaisvaltainen arvio nykyrakenteiden tarkoituksenmukaisuudesta ja tavasta edetä opinnoissa.

Keinoja oppivelvollisuuden laajentamisen soveltamiseen on esityksessä myös annettu rajallisesti. Kunnan roolin ja vastuiden määrittämisessä on huomioitava kuntien erilaisuus ja jätettävä kunnille tilaa suunnitella paras mahdollinen tapa hoitaa tehtävänsä. Moninaisuuden mahdollisuutta ei saa käyttää perusteena vähentää tehtävään saatavaa taloudellista kompensatiota.

Uudistuksen aikataulu on tiukka ja kustannusten arviointi vaikeaa. Kunnille aiheutuvat kustannukset tulee arvioida realistisesti ja kompensoida täysimääräisesti. Esimerkiksi oppikirjojen kierrättäminen on hidasta niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilaskirjoituksiin. Sähköisiä oppimateriaaleja ei voi kierrättää lainkaan ja niiden luonne oppimisympäristönä estää pitkälti myös esityksessä ehdotetun e-kirjastosta lainaamisen. Ilmaisten materiaalien laatu voi olla hyvä, mutta ylläpito jää helposti vapaaehtoisvoimilta tai kertakorvauksen saavilta tekemättä.

Kunnalle aineistojen hankkiminen voi tulla yksilöitä kalliimmaksi kilpailutusten takia. Koulumatkojen järjestäminen julkisen liikenneverkon ulkopuolella on kysymys, jota esitys koulumatkatuen laajentamisesta ei ratkaise. Koronatilanne sekä tämän seurauksena entisestään heikentynyt kuntatalous on myös seikka, joka on huomioitava oppivelvollisuuden laajentamisvalmistelussa. Poikkeusoloissa olisi parempi keskittyä turvaamaan olemassa olevat palvelut ja niiden rahoitus. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisäämiseen on suhtauduttava kriittisesti.

Tällä hetkellä toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle jää vain vähän nuoria. Nämä nuoret tarvitsevat monipuolista tukea, ja esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvuuilla on keskeinen rooli siinä, että tosiasiallisesti jokainen pystyy suorittamaan toisen asteen koulutuksen. Uudistus myös vaikuttaa opiskelijoiden tekemiin valintoihin vaikeasti ennakoitavalla tavalla. Työpaja ja etsivä nuorisotyö ovat kunnassamme merkittävässä roolissa syrjäytymisen ehkäisyssä ja muissa toimissa, jotka

22.6.2020

edistävät tässä lakimuutoksessa tavoiteltavia asioita. Erityisesti etsivän nuorisotyön osalta vapaaehtoisuus on olennainen osa keinovalikoimaa ja sen toimivuutta. Uusi lainsäädäntö ei saa estää tiedonsiirtoa moniammatillisessa yhteistyössä tai poistaa näitä toimijoita keinopaletista jäykistämällä rakenteita liiaksi. Esityksessä oleva etsivän nuorisotyön tehtävien väheneminen ei vastaa käsitystämme tavoitteen tehokkaasta saavuttamisesta.

Nivelvaiheen koulutuskokonaisuus sekä yksilölliset opintopolut parantavat perusopetuksen päättävien oppilaiden ja päättäneiden opiskelijoiden mahdollisuuksia suorittaa toisen asteen tutkinto. Tähän on resursoitava riittävästi. Opiskelupaikan vaihtamisen tulee olla mahdollista. Työpajatoiminnan käyttäminen myös tässä nivelvaiheessa, eikä ainoastaan suorana osana ammatillisia opintoja, tulisi pitää mahdollisena. Opiskelijalle tulisi olla maksuttomuuden tätä estämättä mahdollisuus myös alan vaihtamiseen sekä ennen tutkinnon valmistumista että sen jälkeen; voi olla, että opiskelijat joutuvat käytännössä ottamaan vastaan opiskelupaikkoja aloille, joille heillä ei ole soveltuvuutta tai kiinnostusta. Opintososiaaliset edut on niin ikään turvattava myös maksuttomalla toisella asteella.

Rajaseudulla toisen asteen koulutusta suoritetaan molemmin puolin valtakunnanrajaa, molempiin suuntiin. Tämän tulee olla jatkossakin mahdollista.

Huomiota tulee kiinnittää erityisoppilaiden jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja niiden järjestämisen.

Muonion kunnanhallitus

Katri Rantakokko
hallintojohtaja
pöytäkirjanpitäjä
p. 040 185 5454
katri.rantakokko@muonio.fi